

ПРО ВИКОНАННЯ У 2024 р. ПРОГРАМИ СПІЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МІНІСТЕРСТВА ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ТА НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ НА 2024-2026 рр.

*За результатами наукової доповіді на засіданні Президії НАПН України,
19 листопада 2024 р.*

<https://doi.org/10.37472/v.naes.2024.6219>

КРЕМЕНЬ Василь Григорович

доктор філософських наук, професор, дійсний член (академік) НАН України і НАПН України, президент Національної академії педагогічних наук України, м. Київ, Україна

ЛУГОВИЙ Володимир Іларіонович

доктор педагогічних наук, професор, дійсний член (академік) НАПН України, перший віцепрезидент Національної академії педагогічних наук України, м. Київ, Україна

ТОПУЗОВ Олег Михайлович

доктор педагогічних наук, професор, дійсний член (академік) НАПН України, віцепрезидент Національної академії педагогічних наук України, м. Київ, Україна

РЕГЕЙЛО Ірина Юріївна

доктор педагогічних наук, старший науковий співробітник, начальник науково-організаційного відділу апарату Президії Національної академії педагогічних наук України, м. Київ, Україна

Анотація. У статті представлено основні результати виконання у 2024 році Програми спільної діяльності Міністерства освіти і науки України та Національної академії педагогічних наук України на 2024-2026 рр., які було обговорено на засіданні Президії НАПН України.

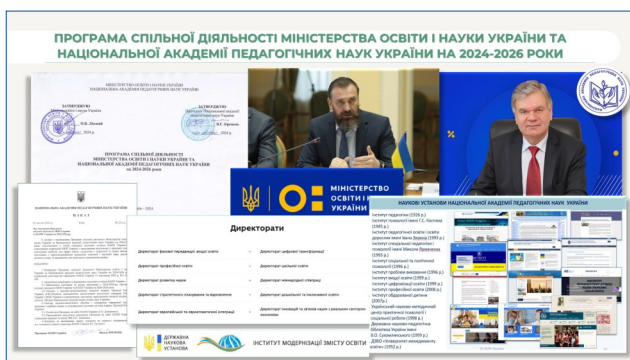
Програму спільної діяльності МОН України та НАПН України на 2024-2026 роки підписано 2 квітня 2024 р. Міністром О.В. Лісовим і президентом НАПН України В.Г. Кременем та затвердженої наказом НАПН України від 2 квітня 2024 р. № 24 о.д. Новою Програмою передбачено виконання 111 заходів, спрямованих на вирішення нагальних завдань із реформування вітчизняної освіти, з таких дев'яти напрямів: «Загальні проблеми

розвитку освітнього простору», «Доступна та якісна дошкільна освіта», «Нова українська школа», «Позашкільна освіта», «Сучасна професійна (професійно-технічна) і фахова передвища освіта», «Якісна вища освіта та розвиток освіти дорослих», «Розвиток науки та інновацій», «Цифровізація освіти» та «Психологічний супровід освіти». З ініціативи Директорату шкільної освіти МОН України нова Програма доповнена окремим розділом «Позашкільна освіта».

Висвітлено найважливіші результати виконання Програми з реалізації актуальних завдань у сфері освіти, педагогіки і психології в умовах воєнного стану країни та з урахуванням повоєнного відновлення у тісній взаємодії між фахівцями МОН України та вченими НАПН України. Зокрема щодо активної участі упродовж 2024 р. вчених академії у розробленні, обговоренні, внесенні пропозицій та зауважень до законодавчих і нормативно-правових актів у галузі освіти; забезпечення розвитку загальної середньої та профільної освіти; забезпечення безбар'єрності освітніх послуг; підготовки практичних освітніх матеріалів для професійної (професійно-технічної) освіти; обґрунтування використання рейтингових і класифікаційних механізмів оптимізації мережі закладів вищої освіти та ін.

Ключові слова: Програма спільної діяльності; Міністерство освіти і науки України; Національна академія педагогічних наук України; наука; освіта; педагогіка; психологія; науковий і методичний супровід освіти; розвиток інноваційної людини; воєнний стан; повоєнне відновлення.

У 2024 р. розпочато реалізацію нової Програми спільної діяльності МОН України та НАПН України на 2024-2026 роки (далі — Програма), підписаної 2 квітня 2024 р. Міністром *Оксеном Лісовим* і президентом НАПН України *Василем Кременем* та затвердженої наказом НАПН України від 2 квітня 2024 р. № 24 о.д. (НАПН України, 2024 а; НАПН України, 2024 с).

Новою Програмою передбачено виконання 111 заходів, спрямованих на вирішення нагальних завдань із реформування вітчизняної освіти, з таких дев'яти напрямів:

- «Загальні проблеми розвитку освітнього простору»;
- «Доступна та якісна дошкільна освіта»;
- «Нова українська школа»;
- «Позашкільна освіта»;
- «Сучасна професійна (професійно-технічна) і фахова передвища освіта»;
- «Якісна вища освіта та розвиток освіти дорослих»;
- «Розвиток науки та інновацій»;
- «Цифровізація освіти»;
- «Психологічний супровід освіти».

Найважливішими результатами виконання Програми у 2024 р. є реалізація актуальних завдань у сфері освіти, педагогіки і психології в

умовах воєнного стану, підвищення обороноздатності і безпеки країни, її повоєнного відновлення та євроінтеграції у тісній взаємодії фахівців Міністерства та вчених академії. Серед них:

- активна участь у розробленні, обговоренні, внесенні пропозицій та зауважень до законодавчих актів у галузі освіти;
- забезпечення якості дошкільної освіти у співпраці з Директоратом дошкільної та інклюзивної освіти, Державною науковою установою «Інститут модернізації змісту освіти» МОН України, зокрема здійснення вченими Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України науково-методичного супроводу проекту ЮНІСЕФ «Забезпечення безперервності навчання та розвитку дітей дошкільного віку в умовах кризи в Україні» (Проект «Взаємодія», 2023; МОН України, 2024 г; Байер та ін., 2024);
- забезпечення розвитку загальної середньої та профільної освіти, розроблення модельних навчальних програми підручників, навчальних і навчально-методичних посібників для 7-9 класів закладів загальної середньої освіти вченими Інституту педагогіки НАПН України у співпраці з Директоратом шкільної освіти МОН України (Інститут педагогіки НАПН України, n.d. a; n.d. b);
- розпочато інноваційний освітній проєкт всеукраїнського рівня «Науково-методичне забезпечення STEM-освіти в закладах освіти» (МОН України, 2024 h; ДНУ «ІМЗО», 2024a);
- забезпечення безбар'єрності освітніх послуг (МОН України, 2024 e);
- розроблення практичних матеріалів для освітніх кейсів з енергоефективності та безпеки праці в повоєнному будівництві; з охорони довкілля та ресурсозбереження в повоєнній аграрній галузі; державно-приватного партнерства у сфері професійної (професійно-технічної) освіти у

повоєнний час **Інститутом професійної освіти НАПН України** спільно з **Директоратом професійної освіти МОН України** (Радкевич та ін., 2024; Пятничук, та ін.; Герлянд та ін., 2024; Соломаха, 2024; Головченко, 2024);

- укладання навчальних програм підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників ЗВО та розроблення психологічного супроводу професійної діяльності педагогічних працівників в умовах війни **Інститутом педагогічної освіти та освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України** (Баніт, 2024; Радомський, 2024; Петренко та ін., 2024; Лаврінченко, 2024; Петренко, & Султанова, 2024; Аніщенко, & Самко, 2024).

- обґрунтування використання рейтингових і класифікаційних механізмів для оптимізації мережі закладів вищої освіти (Кремень та ін., 2024; Луговий, 2024b; Луговий, 2024a);

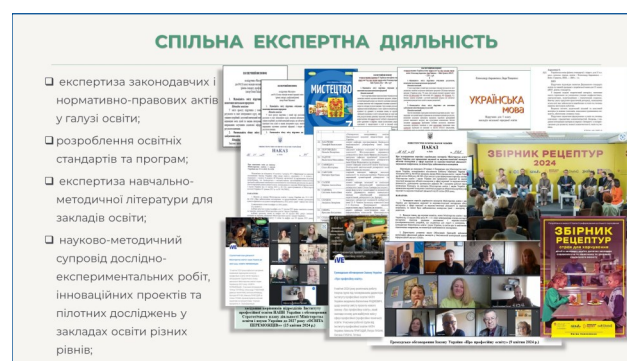
- надання практичних пропозицій до проекту операційного плану реалізації Стратегії вищої освіти у 2025-2028 роках, важливих для підвищення конкурентоспроможності і привабливості української вищої освіти, її внеску у посилення обороноздатності і прискорення повоєнного відновлення країни, подальшої євроінтеграції держави, підготовлені **Інститутом вищої освіти НАПН України** за підтримки **Директорату фахової передвищої, вищої освіти** (Кремень, 2024; Луговий, 2024b);

- розроблення Комплексів діагностичних методик для оцінки рівня медіатравматизації вченими **Інституту соціальної та політичної психології НАПН України** у взаємодії **Директоратом шкільної освіти та Державною науковою установою «Інститут модернізації змісту освіти» МОН України** (Найдьонова, 2024);

- підготовка циклу відео-лекцій з питань подолання освітніх втрат, зокрема щодо відновлення мотивації до навчання, формування самостійності, психологічних особливостей підлітків 7-9 класів;

- підготовка практичних матеріалів щодо психологічного супроводу відновлення освітнього процесу в закладі загальної середньої освіти та психологічної безпеки освітнього середовища вченими **Українського науково-методичного центру практичної психології та соціальної роботи** (Панок, ред., 2024a; Панок, ред., 2024b) за підтримки **Державної наукової установи «Інститут модернізації змісту освіти» МОН України**.

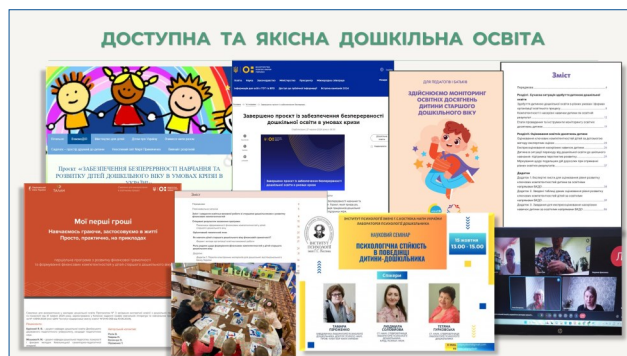
Традиційно вчені академії активно залучені до робочих груп, експертних та конкурсних комісій МОН України з розроблення освітніх стандартів та програм, здійснюють експертизу навчально-методичної літератури для закладів освіти, беруть участь у розробленні, обговоренні, внесенні пропозицій та зауважень до законодавчих і нормативно-правових актів у галузі освіти, здійснюють науково-методичний супровід дослідно-експериментальних робіт, інноваційних проєктів та пілотних досліджень у закладах освіти різних рівнів тощо.

За напрямом спільної діяльності **«Доступна та якісна дошкільна освіта»** у взаємодії з Директоратом дошкільної та інклюзивної освіти та Державною науковою установою «Інститут модернізації змісту освіти» МОН України:

Інститутом психології імені Г.С. Костюка НАПН України здійснюється наукове керівництво дослідно-експериментальною роботою «Психолого-педагогічні умови становлення ціннісних орієнтацій дітей в ігровій та навчальній діяльності освітньої системи «Радість розвитку», результати якого будуть представлені в рамках науково-методичного семінару в грудні цього року.

Центром раннього розвитку дитини та дошкільної освіти **Інституту проблем виховання НАПН України** з метою розроблення теоретичних засад створення системи забезпечення якості дошкільної освіти в умовах воєнного стану підготовлено монографію «Теоретичні та методичні засади

забезпечення якості освіти дітей раннього та дошкільного віку в умовах воєнного стану» і методичні рекомендації щодо забезпечення якості освіти дітей раннього та дошкільного віку. Розроблено та обґрунтовано організаційно-педагогічні умови залучення батьків до використання дидактичних можливостей цифрового середовища в освіті дітей раннього та дошкільного віку, підготовлено методичні рекомендації для батьків та вихователів (Васильєва, 2023; ІПВ НАПН України, 2024).

Для дошкільної освіти дітей з особливими потребами Інститутом спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України розробляється змістове, програмне і методичне забезпечення. Зокрема, на запит МОН України підготовлено аналітичні матеріали щодо запровадження безбар'єрності освітніх послуг в закладах дошкільної та загальної середньої освіти (МОН України, 2024 е). Проведено низку науково-практичних заходів.

21-22 лютого 2024 р. у Києві за ініціативи радника — Уповноваженої Президента України з прав дитини та реабілітації дітей Дар'ї Герасимчук у співпраці з МОН України та Координаційним центром з розвитку сімейного виховання та догляду дітей за підтримки ЮНІСЕФ Україна за участі Інституту спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України відбулася Стратегічна сесія з розробки Концепції трансформації спеціальної освіти (ІСПП імені Миколи Ярмаченка НАПН України, 2024а). Команда залучених спеціалістів із числа практиків, науковців урядовців, законотворців, громадських організацій, батьків зі всієї України визначили основні цілі й завдання спеціальної освіти, що мають стати чіткими векторами в етапі трансформації згідно з існуючими викликами і сучасними підходами.

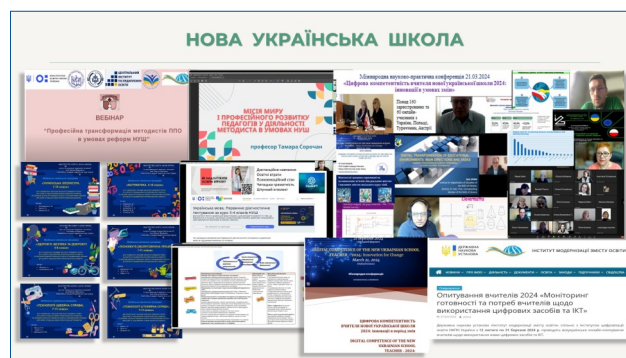
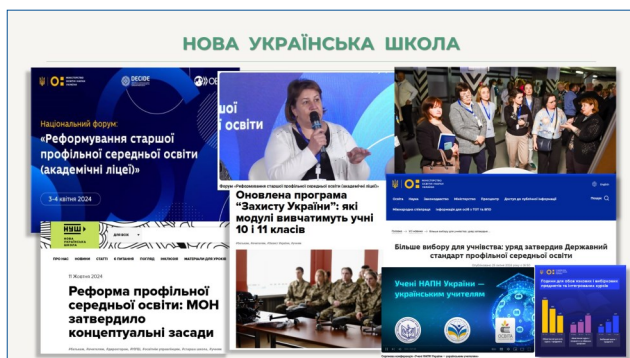
За напрямом спільної діяльності «*Нова українська школа*» упродовж 2024 р. Інститутом педагогіки НАПН України здійснювався науково-

методичний супровід реформи нової української школи, у результаті якого обговорено дослідження «Нова українська школа в 5-6-х класах: виклики впровадження» (НУШ, 2024 а); підготовлено для закладів загальної середньої освіти:

- підручники, навчальні та навчально-методичні посібники, навчальні програми для 7-х класів (Інститут педагогіки НАПН України, n.d.a; b);
- рукописи підручників з цифровими електронними додатками для апробації у 8-х пілотних класах;
- модельні навчальні програми «Громадянська освіта» для 8-9-х класів та STEM для 5-9-х класів (Інститут педагогіки НАПН України, n.d. a);
- навчальні програми на основі модельних навчальних програм для 5-7-х класів (Інститут педагогіки НАПН України, n.d. a);
- модифіковані (скорочені) освітні програми українознавчого компонента з української мови, української літератури, історії України та географії (Інститут педагогіки НАПН України, n.d. a);
- інструктивно-методичні рекомендації щодо запровадження та використання технологій штучного інтелекту в освітньому процесі (МОН України, 2024 с);
- методичні рекомендації щодо викладання навчальних предметів / інтегрованих курсів у школах у 2024-2025 н.р. (МОН України, 2024 а);
- методичні рекомендації щодо оцінювання результатів навчання у 5-9-х класах (МОН України, 2024 б);
- оновлено Типову освітню програму для 5-9-х класів (МОН України, 2024 ф);
- Концептуальні засади реформування історичної освіти в школах (МОН України, 2024 d);
- методичний poradnik науковців Інституту педагогіки НАПН України до початку нового 2024-2025 навчального року (Топузов & Засєкіна, 2024).

Крім того, вченими Інституту педагогіки НАПН України здійснено низку заходів із підготовки

пілотування профільної середньої освіти (Ляшенко, 2024; Топузов, 2024; Засекіна, 2024):

- участь у національному форумі «Реформування старшої профільної середньої освіти (академічні ліцеї)», організованому МОН України за експертної підтримки Організації економічного співробітництва та розвитку (MON Ukraine, 2024);

- у рамках виконання наукового дослідження «Науково-методичні засади формування і реалізації обов'язкового компонента змісту профільної середньої освіти академічного спрямування» підготовлено освітню програму профільної середньої освіти академічного спрямування, модельні навчальні програми з предметів мовно-літературної, суспільно-гуманітарної, STEM, фізичної культури, безпеки та здоров'я освітніх галузей (обов'язковий компонент профільної середньої освіти) (Інститут педагогіки НАПН України, n.d.);

- у складі робочої групи підготовлено модельну навчальну програму «Захист України» для 10-11 класів закладів загальної середньої освіти (НУШ, 2024 b).

На постійній основі здійснюється обговорення нормативних освітніх документів, участь у роботі експертних рад, журі конкурсу Учитель року тощо.

Для методистів післядипломної педагогічної освіти Центральним інститутом післядипломної освіти ДЗВО «Університет менеджменту освіти» 18 квітня 2024 р. проведено вебінар «Професійна трансформація методистів в умовах реформ НУШ» для ознайомлення з актуальними питаннями методичної роботи в умовах реформ НУШ, надання практичних рекомендацій та інструментів для ефективної роботи в умовах сучасних викликів (FOD UMO NAPN, 2024).

Розроблено модельні навчальні програми для спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей із порушеннями інтелектуального розвитку та закладів загальної середньої освіти зі спеціальними класами для дітей із порушеннями

інтелектуального розвитку, рекомендовані МОН України, наказ від 25 вересня 2024 р. № 1377 (ІСПП імені Миколи Ярмаченка НАПН України, 2024b).

Для науково-методичного забезпечення процесів цифровізації загальної середньої освіти вченими Інституту цифровізації освіти НАПН України підготовлено низку публікацій:

- монографію та препринт «Цифрова компетентність вчителя нової української школи: 2024: інновації в умовах змін» (Овчарук, ред., 2024);

- збірник матеріалів «Моніторинг готовності та потреб українських вчителів щодо використання цифрових засобів та ІКТ»;

- Інформаційні бюлетені:

- «Штучний інтелект: найкращі інструменти для оптимізації процесу навчання в школі» (№ 1, 2024 р.) (Овчарук та ін., 2024);

- Цифровий освітній проєкт Eduguides.ua для підтримки українських дітей і батьків у Польщі, (№ 2, 2024 р.) (Іванюк & Кучеренко, 2024);

- Інформаційно-комунікаційні технології для організації та підтримки STEAM-проєктів у закладах загальної освіти, (№ 3, 2024 р.) (Сороко & Шимон, 2024);

- Нормативно-правова підтримка використання штучного інтелекту в освіті в контексті євроінтеграції (№4, 2024 р.) (Гриценчук, 2024);

- Підтримка Європейським Союзом цифровізації систем освіти країн Європи, (№5, 2024 р.) (Малицька, 2024);

- Методики оцінки ефективності використання цифрових інструментів у навчальному процесі (№6, 2024 р.) (Кравчина, 2024).

У співпраці з відділом STEM-освіти ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти» з 12 по 14 червня 2024 р. Інститутом обдарованої дитини НАПН України проведено Міжнародну науково-практичну конференцію «STEM-освіта від теорії до практики» та науково-практичний семінар «Впровадження STEM -підходу в освітнє середо-

вище музею науки», 27 квітня 2024 р. (ІОД НАПН України, 2024).

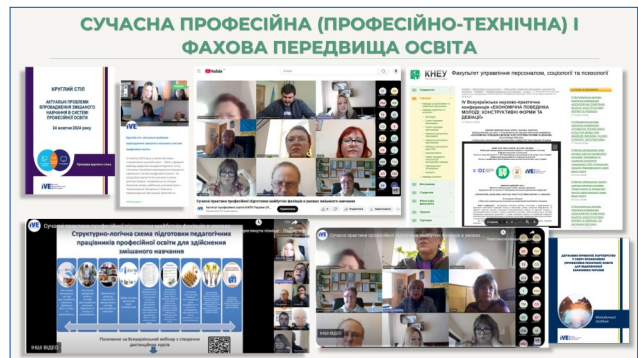
Із метою сприяння реалізації основних положень «Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року» *Державною науково-педагогічною бібліотекою України імені В.О. Сухомлинського* систематично здійснюється інформаційне забезпечення розвитку Нової української школи шляхом поповнення електронного інформаційного ресурсу «*Бібліотека Нової української школи*» (ДНПБ, n.d.).

Спільно з ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти» на виконання наказу МОН України «Про проведення щорічного Всеукраїнського місячника шкільних бібліотек» від 12 серпня 2014 р. № 931 із 1 по 31 жовтня щорічно проводиться Всеукраїнський місячник шкільних бібліотек. Здійснено науково-методичний супровід організації заходів, підготовлено й оприлюднено рекомендації щодо проведення всеукраїнського місячника шкільних бібліотек у 2024 р. під гаслом «*Читаюча шкільна родина — стратегічне завдання бібліотеки*». За підсумками Всеукраїнського місячника шкільних бібліотек заплановано проведення вебінару (ДНПБ, 2024).

Цьогоріч у Програмі з ініціативи Direktoratatu шкільної освіти МОН України виокремлено напрям співпраці «*Позашкільна освіта*», на його виконання вчені Інституту проблем виховання НАПН України долучилися до робочої групи з розроблення Концепції розвитку позашкільної освіти відповідно до наказу МОН України від 29 квітня 2024 р. № 590. За участі лабораторії позашкільної освіти Інституту проблем виховання НАПН України оновлено освітню програму курсів підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів позашкільної освіти Національного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді МОН України. Навчально-тематичний план, навчальні модулі, тематика курсових робіт розмі-

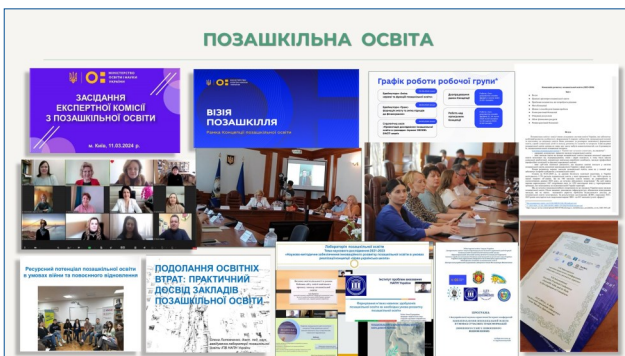
щені на [сайті центру](#) у розділі «Підвищення кваліфікації».

За пріоритетним напрямом «*Сучасна професійна (професійно-технічна) і фахова передвища освіта*» за тісної взаємодії з Директоратом професійної освіти МОН України Інститутом професійної освіти НАПН України взято участь у обговоренні проекту Закону України «Про професійну освіту», розробленні проекту стандарту вищої освіти для підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти ступеня доктора філософії зі спеціальності «015 Професійна освіта» («Оцінювач професійних кваліфікацій», «Водій автотранспортного засобу», «Офіціант»; «Психолог»; «Візажист. Візажист-стиліст» «Майстер з монтажу навісних вентилятованих фасадів світлопрозорих конструкцій», «Інсталлятор інженерних систем та устаткування») та професійних стандартів (Радкевич, 2024).

Здійснювалося розроблення навчально-методичного забезпечення щодо застосування екоорієнтованих педагогічних технологій у професійній підготовці майбутніх кваліфікованих робітників будівельної та аграрної галузей та сфери ресторанного обслуговування (Пригодій, 2024; Тітова, 2024).

Проведено низку науково-практичних масових заходів, зорієнтованих на подолання освітніх втрат і розривів та відновлення України (ІПО НАПН України, n.d. a).

Білоцерківським інститутом неперервної професійної освіти ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України з метою впровадження результатів дослідницьких проєктів у діяльність закладів професійної (професійно-технічної) освіти та популяризації і залучення педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти до науково-дослідної роботи проведено цикл регіональних науково-практичних семінарів спільно з Навчально-методичними центрами професійно-технічної освіти МОН України:

- науково-методичний інтенсив «Сучасна дидактика для розвитку професійних навичок кваліфікованих робітників: освітні тренди і вимоги ринку праці», 28 березня 2024 р.;
- науково-практичний семінар «Психолого-педагогічні чинники формування професійної компетентності кваліфікованих робітників в умовах воєнного стану», 26 квітня 2024 р.;
- науково-практичний семінар «Педагогічна діяльність в епоху цифрового освітнього середовища: сучасні підходи та інструменти», 25 червня 2024 р.

Відповідно до пріоритетного напрямку «Якісна вища освіта та розвиток освіти дорослих» за підтримки Директорату фахової передвищої, вищої освіти МОН України, Інститутом вищої освіти НАПН України:

- обґрунтовано теоретичні основи з проблем розвитку вітчизняної та зарубіжних систем вищої освіти та здійснено аналіз провідного досвіду;

- розроблено пропозиції і рекомендації щодо актуалізації цілей і завдань Стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2022-2032 роки (Кремень, 2024; Луговий, 2024b; Вітренко, 2024);
- проведено аналіз поточних результатів реалізації Стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2022-2032 роки (Вітренко, 2024);
- підготовлено пропозиції до проєкту постанови Кабінету Міністрів України «Зміни, що вносяться до Стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2022-2032 роки, затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 23 лютого 2022 року № 286-р «Про схвалення Стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2022-2032 роки»;
- розроблено Концепцію розвитку відкритої науки в НАПН України на 2024-2030 роки, на виконання Національного плану щодо відкритої науки, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 8 жовтня 2022 р. № 892-р. (НАПН України, 2024 b; Драч та ін., 2024).

23 вересня 2024 р. проведено круглий стіл «Стратегія розвитку вищої освіти України в умовах надзвичайних ситуацій та криз воєнного стану. Розбудова мережі закладів вищої освіти України» спільно з Міністерством освіти і науки України, Національним Еразмус+ офісом в Україні, Національною командою експертів з реформування вищої освіти Програми ЄС Еразмус+, Інститутом демографії та проблем якості життя НАН України, Київським національним університетом імені Тараса Шевченка. Метою заходу було здійснення аналізу та узагальнення поточних результатів реалізації Стратегії розвитку вищої освіти в Україні в умовах надзвичайних ситуацій та криз воєнного стану, визначення законодавчих передумов та основних концептів розвитку вищої освіти, зокрема модернізації мережі закладів вищої освіти, в контексті євроінтеграції.

7 листопада 2024 р. проведено XIII Міжнародну науково-практичну конференцію «Європейська інтеграція вищої освіти України в контексті Болонського процесу. Цифровізація та забезпечення якості вищої освіти для забезпечення рівного доступу до якісної вищої освіти» спільно з Міністерством освіти і науки України, Національним Еразмус+ офісом в Україні, Київським національним університетом імені Тараса Шевченка, Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти, Спілкою ректорів закладів вищої освіти України, а також командою Національних експертів з реформування вищої освіти Програми ЄС Еразмус+ (HERE team). Захід відбувся за під-

тримки Генерального директорату з питань освіти, молоді, спорту і культури Європейської Комісії та Європейського виконавчого агентства з питань освіти та культури. У рамках конференції представлено процеси гармонізації законодавства України у вищій освіті відповідно до євроінтеграції, шляхи модернізації зовнішнього та внутрішнього забезпечення якості для цифрових освітніх програм в Україні з урахуванням трендів ЕНЕА, а також особливості забезпечення якості цифрової вищої освіти в умовах криз/надзвичайних ситуацій (пандемія, масштабна війна).

Інститутом педагогічної освіти та освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України підготовлено до впровадження науково-методичне забезпечення підготовки викладачів закладів вищої педагогічної освіти до професійної діяльності в умовах цифровізації суспільства, що включає:

- монографію «Теоретичні і методичні засади підготовки майбутнього викладача закладу вищої педагогічної освіти до професійної діяльності в умовах цифровізації суспільства» (Петренко, Кучерявий & Лаврінченко, 2024);

- збірник наукових праць «Цифровий супровід професійної підготовки майбутніх викладачів у воєнний та повоєнний час» (Петренко та ін., 2024);

- практичний poradnik «Розвиток педагогічної майстерності викладачів закладів вищої освіти в цифровому освітньому середовищі у повоєнний час» (Лаврінченко, 2024);

- методичні рекомендації «Підготовка викладача закладу вищої педагогічної освіти до цифрової безпеки у повоєнний час» (Петренко & Султanova, 2024).

Поглиблено мережеву взаємодію із закладами вищої педагогічної освіти в межах функціонування об'єднання інституцій-партнерів «Педагогічна синергія»; закладами-партнерами розроблено проект «Положення про практичну підготовку майбутніх педагогів у закладах вищої освіти України» для МОН України.

З метою науково-методичного супроводу професійного розвитку бібліотекарів закладів загальної середньої освіти Державною науково-педагогічною бібліотекою України імені В.О. Сухомлинського проведено науково-практичні заходи з розвитку компетентностей бібліотекарів закладів загальної середньої освіти:

- практичний семінар для шкільних бібліотекарів м. Києва в Інституті підвищення кваліфікації

Київського столичного університету імені Бориса Грінченка;

- методичний івент «Інформація та її вплив на дітей під час війни»;

- флешмоб «Цифрова безпека — мій захист», 6 лютого 2024 р.;

- тренінг «Інформація та особливості її споживання під час війни», 23 травня 2024 р.;

- методичний івент «Цифрова медіагігієна та медіабезпека бібліотекарів в умовах війни та повоєнної відбудови», 6 червня 2024 р.;

- всеукраїнський вебінар «Стійкість та інновації: освітянські бібліотеки в умовах викликів і змін», 19 серпня 2024 р.

На виконання пріоритетного напрямку «Розвиток науки та інновацій» НАПН України у співпраці з МОН України взяла участь у підготовці:

- Порядку використання коштів, що будуть передбачені у державному бюджеті починаючи з 2025 р., для додаткової підтримки пріоритетних напрямів наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок;

- проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо оновлення системи пріоритетних напрямів у сферах наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності», розроблений відповідно до абзацу четвертого пункту 2 розділу II «Прикінцеві положення» Закону України від 21 грудня 2023 р. № 3534-IX «Про внесення змін до деяких законів України щодо пріоритетних напрямів розвитку науки і техніки та інноваційної діяльності».

У співпраці з Державною науковою установою «Інститут модернізації змісту освіти» МОН України вченими академії здійснюється науково-методичний супровід інноваційних проектів, пілотних досліджень, педагогічних експериментів, експертиза освітніх проектів, зокрема у 2024 р. науковцями лабораторії психології навчання ім. І.О. Синиці Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України проведено психологічну експертизу навчальних матеріалів, спрямова-

них на формування громадянської компетентності в учнів початкової та загальної середньої освіти засобами відповідних навчальних предметів (інтегрованих курсів).

На виконання спільного інноваційного проекту з Управлінням освіти і науки Білоцерківської міської ради розроблено дві тренінгові програми з розвитку продуктивних копінг-стратегій освітнього персоналу в умовах війни (Карамушка, 2024), та з розвитку комунікативного потенціалу освітнього персоналу в умовах війни (Терещенко, 2024).

Здійснено експертизу проекту дослідження «Удосконалення інформаційних ресурсів у сфері науки в частині реєстрації, внесення, збереження, пошуку та обміну даних, а також створення бази даних на основі НПА у сфері науки» з розроблення наукових засад державної політики у сферах освіти і науки, інноваційної діяльності в зазначених сферах (С.Г. Литвинова, Інститут цифровізації освіти НАПН України).

З метою забезпечення доступу вчених та науково-педагогічних працівників до джерел наукової і науково-технічної інформації Інститут цифровізації освіти НАПН України продовжує методично-технологічний супровід [Електронної бібліотеки](#) Національної академії педагогічних наук України. Суттєву роботу з адміністрування внесень електронних ресурсів до бібліотеки виконує Державна науково-педагогічна бібліотека України ім. В.О. Сухомлинського НАПН України. Станом на жовтень 2024 р. сховище електронної бібліотеки містить близько 36 тис. ресурсів у вільному доступі, що завантажено користувачами понад 16,6 млн разів зі 191 країни світу. З початку воєнного стану на цей час до Електронної бібліотеки НАПН України внесено майже 9,3 тис. ресурсів та здійснено понад 7,3 млн завантажень. Серед найчастіше завантажуваних ресурсів: технологічна документація, відповідно до вимог державного стандарту професійно-технічної освіти; ресурси з психології, зокрема теоретичні основи конфліктології з урахуванням особливостей виникнення, розвитку і розв'язання конфліктів у навчальних закладах, тренінг емоційної компетентності для практичних психологів, соціальних педагогів, педагогічних працівників навчальних закладів, студентів та ін., також матеріали з різних предметів для учнів середньої школи: українська мова, біологія, хімія та ін.

На виконання завдання Програми щодо науково-методичного супроводу використання вебо-рієнтованих автоматизованих інформаційних

систем формування і розвитку вітчизняного поняттєво-термінологічного апарату педагогіки і психології Інститутом цифровізації освіти НАПН України підготовлено аналітичні матеріали щодо стану і перспектив розроблення цифрових інструментів формування вітчизняного поняттєво-термінологічного апарату педагогіки і психології та проведено:

- VII Міжнародну науково-методичну конференцію «Передові технології реалізації освітніх ініціатив», 7 лютого 2024 р.;

- вебінар «Портрет вченого в цифровому суспільстві» в рамках «Весняної школи молодого науковця 4.0» спільно з Радою молодих учених при МОН України, 30 травня 2024 р.

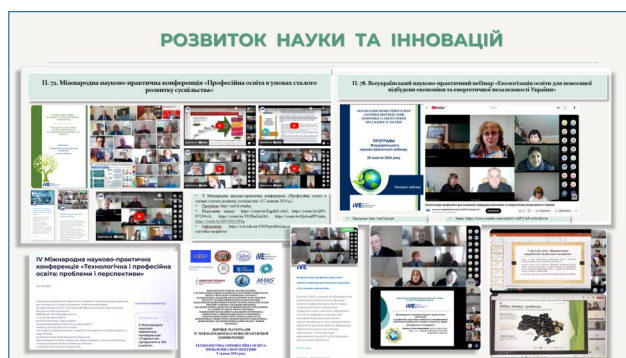
Інститутом професійної освіти НАПН України спільно з Директоратом професійної освіти МОН України, Academy of Silesia (Katowice, Poland), The Academy of Applied Sciences - Academy of Management and Administration in Opole (Poland) проведено V Міжнародну науково-практичну конференцію «Професійна освіта в умовах сталого розвитку суспільства», 17 жовтня 2024 р.

Крім того, Інститутом професійної освіти НАПН України проведено:

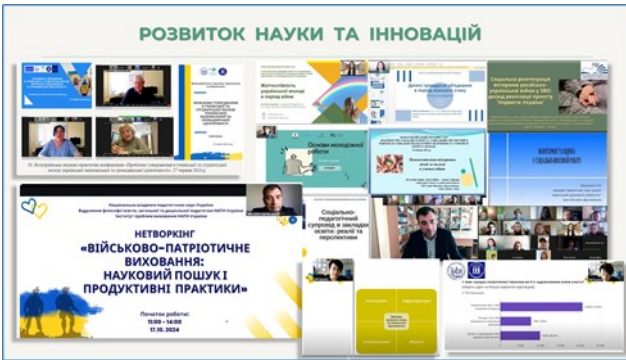
- Міжнародну науково-практичну конференцію «Технологічна і професійна освіта: проблеми і перспективи», 9 травня 2024 р.;

- Всеукраїнський науково-практичний вебінар «Екоорієнтована професійна підготовка майбутніх фахівців для повоєнної економіки: стан, виклики, перспективи», 26 лютого 2024 р.;

- Всеукраїнський науково-практичний вебінар «Екологізація освіти для повоєнної відбудови економіки та енергетичної незалежності України», 28 жовтня 2024 р.

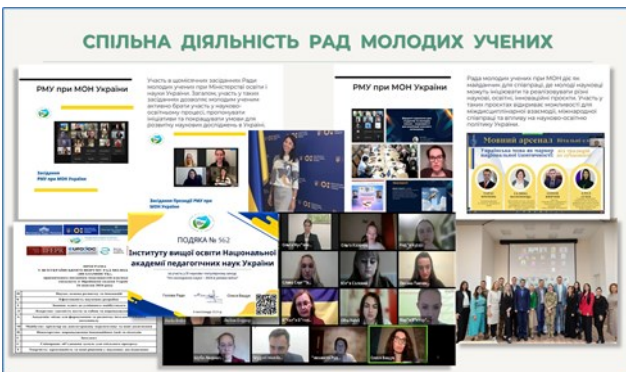

На реалізацію державної освітньої політики спрямованої на утвердження української національної ідентичності Інститутом проблем виховання НАПН України спільно з ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти» МОН України проведено Всеук-

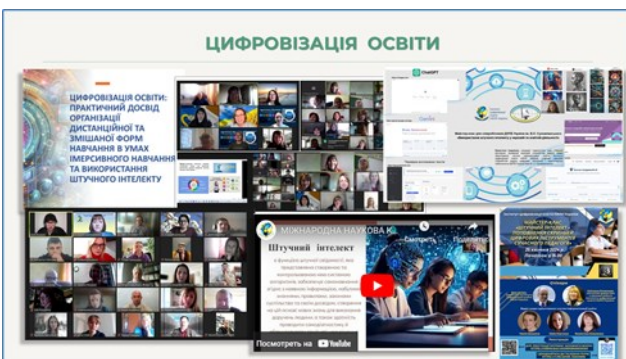

раїнську науково-практичну конференцію «Проблеми утвердження в учнівській та студентській молоді української національної та громадянської ідентичності», 27 червня 2024 р.

Молоді вчені НАПН України активно співпрацюють з Радою молодих учених МОН України. А.С. Сухіх (Інститут цифровізації освіти НАПН України) як заступниця голови Ради молодих учених МОН України, щомісячно бере участь у її засіданнях. У цілому співпраця дає змогу молодим ученим брати участь у науково-освітньому процесі, пропонувати ініціативи та покращувати умови для розвитку наукових досліджень в Україні.

За пріоритетним напрямом «Цифровізація освіти» у співпраці з Державною науковою установою «Інститут модернізації змісту освіти» МОН України та Direktoratом професійної освіти МОН України, у 2024 р. Інститутом цифровізації освіти НАПН України забезпечувалися практико-орієнтовані заходи для забезпечення науково-методичного супроводу використання інформаційно-комунікаційних технологій у закладах освіти різного рівня: імерсивних технологій та інструментів штучного інтелекту в освітньому процесі закладів загальної середньої освіти й для професійного розвитку педагогічних кадрів (Носенко, 2024; Мар'єнко, 2024; Шишкіна & Коваленко, 2024); засобів відкритих освітньо-наукових інформаційних систем для розвитку цифрової компетентності наукових і науково-педагогічних працівників.

Під час дводенного цифрового марафону навчено понад 680 осіб (вчителі закладів загальної середньої освіти). У рамках заходу відбувся обмін досвідом використання цифрових технологій для організації освітнього процесу, співпраці в класі, залучення учнів. Участь взяли, зокрема, вчителі шкіл кризових регіонів України — Херсонської, Луганської, Одеської, Сумської та Дніпропетровської областей.

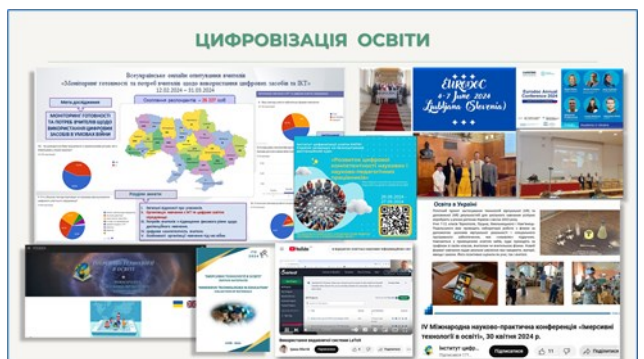
Організовано і проведено майстер-класи щодо використання інструментів ШІ в освітній і науковій діяльності (423 учасника). Розроблено й проведено дистанційний курс «Розвиток цифрової компетентності наукових і науково-педагогічних працівників засобами відкритих освітньо-наукових інформаційних систем». Пройшли курс і отримали сертифікати на 2 кредити понад 400 слухачів.

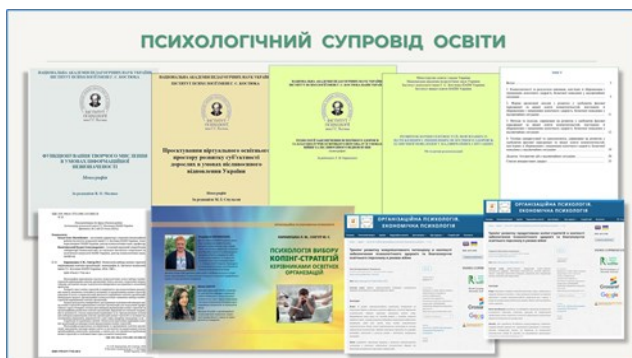
П'ятий рік поспіль здійснюється моніторинг готовності та потреб вчителів щодо використання цифрових засобів, зокрема — третій рік моніторинг в умовах війни. За результатами моніторингу готовності та потреб українських вчителів щодо використання цифрових засобів та ІКТ підготовлено збірник матеріалів (ДНУ «ІМЗО», 2024b).

Інститутом професійної освіти НАПН України спільно з Direktoratом професійної освіти МОН України проведено Всеукраїнський конкурс на кращий електронний освітній матеріал або ресурс «Планета ІТ» із розміщенням правил і результатів конкурсу на сайті Інституту (ІПО НАПН, n.d. b).

Інститутом професійної освіти НАПН України спільно з Direktoratом професійної освіти МОН України проведено Всеукраїнський конкурс на кращий електронний освітній матеріал або ресурс «Планета ІТ» із розміщенням правил і результатів конкурсу на сайті Інституту (ІПО НАПН, n.d. b).

Інститутом професійної освіти НАПН України спільно з Direktoratом професійної освіти МОН України проведено Всеукраїнський конкурс на кращий електронний освітній матеріал або ресурс «Планета ІТ» із розміщенням правил і результатів конкурсу на сайті Інституту (ІПО НАПН, n.d. b).

Реалізація пріоритетного напрямку *«Психологічний супровід освіти»* здійснюється науковими установами Відділення психології та спеціальної педагогіки НАПН України у співпраці з Директоратами дошкільної та інклюзивної освіти, шкільної освіти, фахової передвищої, вищої освіти МОН України. Так, з метою методичного забезпечення діяльності практичних психологів, соціальних педагогів і методистів у закладах освіти в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення Інститутом психології імені Г.С. Костюка НАПН України підготовлено практичний посібник *«Психологічні технології сприяння позитивному психічному здоров'ю різних верств населення України в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення»* (Сердюк та ін., 2024) та здійснюється розроблення практичних посібників *«Формування мілітарної ідентичності учнів України в умовах воєнного часу»*; *«Діагностика адаптаційних ресурсів здобувачів загальної середньої освіти та їхніх батьків для подолання наслідків війни»*; методичних рекомендацій *«Засоби формування мілітарної ідентичності учнів»* та практичного посібника. Оприлюднення цих видань заплановано на 2025 р.

Інститутом соціальної та політичної психології НАПН України здійснюється розроблення й апробація соціально-психологічних стратегій відновлення здорового способу життя в умовах породжених війною викликів суспільному здоров'ю. Зокрема, завершується підготовка методичних рекомендацій *«Соціально-психологічні інструменти промоції здорового способу життя»* (Дворник та ін., 2024) та навчальної програми *«Психологія здорового способу життя»*.

На виконання завдання щодо розроблення інформаційно-комунікаційного механізму взаємодії школи і сім'ї в контексті реформи *«Нова українська школа»* завершується підготовка практичного посібника *«Сім'я як виразник громадської думки щодо розвитку освіти у поствоєнному суспільстві»*; навчально-методичного посібника

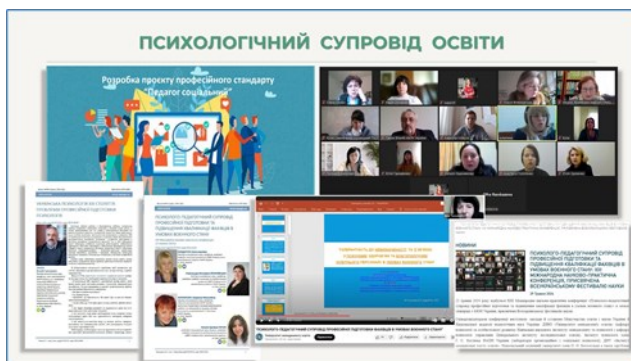

«Підвищення ролі сім'ї як стейкхолдера освіти»; методичних рекомендацій *«Стратегії взаємодії сім'ї та школи у поствоєнний період»* та довідкового видання *«Сім'я і освіта: психологічний словник-довідник»*.

Інститутом професійної освіти НАПН України проведено короткострокові курси підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти за модульним курсом *«Психологічний і соціальний супровід навчання осіб з особливими потребами внаслідок війни»* тривалістю 30 годин / 1 ЕКТС (лютий-березень 2024 р.).

Інститутом педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України здійснюється розроблення психологічного супроводу професійної діяльності педагогічних працівників в умовах війни та повоєнного відновлення України, зокрема аналітичних матеріалів *«Психологічний супровід професійної діяльності педагогічних працівників в умовах світових змін: актуальні питання повоєнного відновлення та євроінтеграції України»*, спрямованих на підтримку ментального здоров'я педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти (вчителів, соціальних педагогів, психологів) в умовах війни та, водночас, в умовах відновлення й подолання освітніх розривів й євроінтеграції освіти і науки України, покращення якості професійної діяльності педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти, у тому числі й профорієнтаційної роботи з учнями (Ігнатович, 2023).

Упродовж 2024 р. наукові працівники Українського науково-методичного центру практичної психології і соціальної роботи плідно співпрацювали з підрозділами МОН України у питанні підвищення ефективності функціонування психологічної служби системи освіти. Зокрема, входять до складу робочих груп з розроблення професійного стандарту *«Педагог соціальний»* та трансформації психологічної служби системи освіти України.

Також співробітники Центру залучені до робочої групи для реалізації проекту чат-бот «Психолог» згідно з наказом НАПН України від 4 квітня 2024 р. № 25. Робоча група утворена із вчених Національної академії педагогічних наук України та Інституту проблем штучного інтелекту МОН України і НАН України з метою реалізації проекту чат-бот «Психолог», який на основі використання сучасних технологій штучного інтелекту розширить можливості надання психологічної допомоги населенню в часи війни.

Загалом визначені на 2024 р. завдання та заходи Програми спільної діяльності Міністерства освіти і науки України та Національної академії педагогічних наук України на 2024-2026 роки успішно виконано попри складні для країни та її освіти умови воєнного стану.

Це відзначив і керівник експертної групи з питань фахової передвищої освіти Директорату фахової передвищої, вищої освіти МОН України **Ігор БАЛУБА**, який взяв участь у засіданні Президії НАПН України 19 листопада 2024 р. та обговоренні питання про виконання у 2024 р. Програми спільної діяльності МОН України та НАПН України на 2024-2026 рр.

Позитивно оцінюючи досвід спільної діяльності МОН України та НАПН України І. Балуба відзначив, що НАПН України у спільній діяльності з МОН України охоплює важливі та актуальні напрями діяльності на всіх рівнях освіти. Особливо відзначено мобільність та швидку переорієнтацію вчених академії на запити освітньої сфери, готовність НАПН України активно долучатися до виконання оперативних завдань, які виникають поза Програмою спільної діяльності.

Діяльність наукових установ НАПН України мають не тільки наукове, але й практичне, прикладне значення. Інституції НАПН України тісно співпрацюють із освітянами, у закладах освіти усіх рівнів.

При цьому Ігор Анатолійович висловив пропозицію МОН України про долучення вчених акаде-

мії до вирішення нагальних завдань, а саме: підготовки імплементації профільної старшої школи, яка буде реалізовуватися з 2025 р. у тому числі у закладах професійної (професійно-технічної) і фахової передвищої освіти, зокрема у педагогічних коледжах; розроблення Стратегії освіти дорослих; розроблення професійного стандарту «викладач закладу вищої освіти».

З огляду на цю пропозицію та враховуючи подання наукових установ НАПН України, коло проблемних завдань на різних рівнях освіти, які потребують подальшого вирішення в рамках спільної діяльності МОН і НАПН України можна визначити такі:

у загальній середній освіті:

- узгодження механізмів підготовки навчально-методичного забезпечення організації освітнього процесу в ліцеях для успішного впровадження профільного навчання;
- створення науково-методичного забезпечення діагностики психологічних ресурсів розвитку обдарованих учнів ліцею в умовах повоєнного відновлення країни;

у професійній (професійно-технічній) та фаховій передвищій освіті:

- підготовка імплементації профільної старшої школи, розроблення програмного та навчально-методичного забезпечення для закладів професійної (професійно-технічної) і фахової передвищої освіти;
- прискорення прийняття Закону України «Про професійну освіту»;
- удосконалення механізмів оцінювання робіт учасників Всеукраїнського конкурсу для педагогічних працівників закладів професійної та вищої освіти на кращий електронний освітній ресурс «Планета-ІТ» з огляду на сучасні виклики і проблеми функціонування вітчизняної освіти й науки в умовах війни;

у вищій освіті та освіті дорослих:

- розроблення професійного стандарту «викладач закладу вищої освіти»;
- розроблення стратегії інституційної трансформації університетів в умовах повоєнного відновлення;
- розроблення стратегії розвитку людського потенціалу вищої освіти;
- трансформація механізмів взаємодії вищої освіти та ринку праці як умови досягнення її конкурентоспроможної якості та подолання кваліфікаційного розриву;

- використання технологій штучного інтелекту в освіті та в управлінні освітою;
- оцінювання якості дослідницької діяльності університетів на основі принципів і підходів відкритої науки;
- трансформація системи забезпечення якості вищої освіти та її вдосконалення в контексті стійкого розвитку;
- розроблення принципів, підходів та методів забезпечення соціальної інклюзії у сфері вищої освіти;
- модернізація мережі закладів вищої освіти з метою підвищення їх конкурентоспроможності;
- розроблення Стратегії освіти дорослих;
- доопрацювання з метою прискорення прийняття Закону України «Про освіту дорослих»;
- дослідження андрагогічних засад професійного розвитку науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти в умовах формальної і неформальної освіти, специфіки корпоративного навчання науково-педагогічних працівників ЗВО;
- здійснення наукового та навчально-методичного супроводу професійного розвитку науково-педагогічних працівників ЗВО;
- розширення мережі центрів андрагогічної майстерності педагогічного персоналу у сфері освіти дорослих;
- сприяння професіоналізації педагогічного персоналу у сфері освіти дорослих;

психологічний супровід освіти:

- удосконалення науково-методичних та правових засад здійснення експериментально-психологічних досліджень в закладах освіти різних рівнів в умовах воєнного стану;
- удосконалення науково-методичних та правових засад здійснення психологічного супроводу суб'єктів освітньої діяльності в умовах воєнного стану та надання їм психологічної допомоги у дистанційному та комбінованому форматі;
- розширення співпраці у спільних робочих групах з розроблення концептуальних та нормативних документів у галузі освіти і науки;
- удосконалення методики та процедури державної атестації наукових установ;
- покращення управління і науково-методичне забезпечення діяльності психологічної служби системи освіти та створення при МОН України дорадчого органу, координаційної ради психологічної служби;

загальні проблеми розвитку освітнього простору:

- оновлення змісту психолого-педагогічної підготовки педагогів на бакалаврському, магістерському і докторському освітньому рівнях з урахуванням сучасних викликів: євроінтеграційних тенденцій, умов воєнного стану, стандартів якості у європейському просторі тощо;
- проведення заходів з метою апробації результатів дослідження, впровадження продукції, спрямованої на удосконалення психолого-педагогічної, фахової підготовки вчителя, у релокованих і порубіжних закладах вищої педагогічної освіти, фахової передвищої освіти педагогічного спрямування, що пов'язано з безпековими ризиками, неможливістю проведення занять онлайн і офлайн тощо;
- вирішення проблеми залучення міжнародного фінансування для реалізації програми спільної діяльності МОН і НАПН України, зокрема у рамках грантової підтримки освіти, здійснюваної країнами-партнерами України;
- розроблення науково-методичного забезпечення гнучкого переходу між рівнями освіти та типами закладів, зокрема між закладами дошкільної освіти, закладами загальної середньої освіти та спеціальними закладами загальної середньої освіти, для дотримання найкращих інтересів дитини з особливими освітніми потребами;
- виконання спільних інноваційних освітньо-наукових проектів та дослідно-експериментальної роботи всеукраїнського рівня з фінансовою підтримкою МОН України;
- популяризація, оприлюднення та впровадження в сферу науки й освіти результатів спільної діяльності МОН України та НАПН України;
- сприяння МОН України та НАПН України розробленню і реалізації державної політики щодо розвитку мережі освітянських бібліотек МОН України в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення економіки України, здійснення спільних проектів і програм, спрямованих на інноваційний розвиток мережі освітянських бібліотек МОН України та НАПН України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- Аніщенко, О.В., Самко, А.М. (2024). *Професійний та особистісний розвиток викладача вищої школи: словник*. Київ: Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України, 146 с.
- Байєр, О., Гавриш, Н., & Піроженко, Т. (ред.) (2024). *Здійснюємо моніторинг освітніх досягнень дитини старшого дошкільного віку у різних формах набуття дошкільної освіти*. Київ: ЮНІСЕФ, ВГО

- «АПДО», <https://drive.google.com/file/d/1OHpZzGbo1K6WCufmQDu0U2Ra8NKaNr4v/view>
- Баніт, О.В. (2024). *Корпоративна освіта і навчання викладача вищої школи*: навчальна програма. Київ: Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України. 50 с., <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/742786/>
- Васильєва, С.А. (2023). Дослідження цифрового середовища для забезпечення батьків дітей раннього та дошкільного віку дидактичними матеріалами. *Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді*, 27(1), 105-120. <https://doi.org/10.32405/2308-3778-2023-27-1-105-120>
- Герлянд, Т.М., Дрозіч, І.А., Каленський, А.А., Лапа, О.В., (2024). *Збірник освітніх кейсів з охорони довкілля та ресурсозбереження в повоєнній аграрній галузі*: практичний посібник. Київ: ІПО НАПН України, <https://ivet.edu.ua/12955/novi-vydannya-3/>
- Головченко, М.В. (2024). *Розвиток змісту психолого-педагогічної підготовки майбутніх педагогів на компетентнісних засадах*: бібліографічний покажчик. Київ: ІПООД імені Івана Зязюна НАПН України, <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/742485/>
- Гриценчук, О.О. (2024). *Інформаційний бюлетень №4, Нормативно-правова підтримка використання штучного інтелекту в освіті в контексті євроінтеграції*. Київ: Інститут цифровізації змісту освіти НАПН України, <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/742262/>
- Дворник, М.С., Громова, Г.М., Гундертайло, Ю.Д., Лазоренко, Б.П., Мирончак, К.В., Савінов, В.В., Титаренко, Т.М., & Чернявська, М.О. (2024) *Соціально-психологічні інструменти промоції здорового способу життя*: методичні рекомендації. Київ: Інститут соціальної та політичної психології НАПН України, <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/740523/>
- Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В.О. Сухомлинського. (n.d.). *Бібліотека Нової української школи*. <http://surl.li/nighe>
- Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В.О. Сухомлинського (2024). *Всеукраїнський місячник шкільних бібліотек*. <https://dnpb.gov.ua/ua/всеукраїнський-місячник-шкільних-бі/>
- ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти». (2024a). *Інноваційний освітній проект на всеукраїнському рівні за темою «Науково-методичне забезпечення STEM-освіти в закладах освіти» на базі закладів освіти Волинської, Закарпатської, Рівненської, Хмельницької, Чернігівської областей та міста Києва у вересні 2024 – грудні 2027 років*, surl.li/hrqxzo
- ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти». (2024,b 7 лютого). *Опитування вчителів 2024 «Моніторинг готовності та потреб вчителів щодо використання цифрових засобів та ІКТ»*. surl.li/malnls
- Драч, І.І., Петроє, О.М., Бородієнко, О.В., & Регейло, І.Ю. (2024). Концептуальні засади розвитку відкритої науки в НАПН України на 2024-2030 роки: За результатами наукової доповіді на засіданні Президії НАПН України, 22 серпня 2024 р. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*, 6(2), 1-6. <https://doi.org/10.37472/v.naes.2024.6209>
- Засекіна, Т.М. (2024). Концептуальні засади розроблення модельних навчальних програм для профільної освіти: Наукова доповідь на методологічному семінарі «Профільна середня освіта: виклики і шляхи реалізації», 4 квітня 2024 р. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*, 6(1), 1-4. <https://doi.org/10.37472/v.naes.2024.6111>
- Іванюк, І.В. & Кучеренко, О.Ф. (2024). *Інформаційний бюлетень №2, Цифровий освітній проект Edu-guides.ua для підтримки українських дітей і батьків у Польщі*. Київ: Інститут цифровізації змісту освіти НАПН України, <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/740406/>
- Ігнатович, О.М. (2023). Психологічний супровід вчителя в умовах війни: Наукова доповідь на методологічному семінарі «Актуальні проблеми охорони психічного здоров'я українського народу у воєнний і повоєнний час», 16 листопада, 2023 р. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*, 5(2), 1-6. <https://doi.org/10.37472/v.naes.2023.5225>
- Інститут обдарованої дитини НАПН України (2024, 12 червня). *Міжнародна науково-практична конференція "Steam-освіта: від теорії до практики"*. surl.li/dsаксv
- Інститут педагогіки НАПН України. (n.d. a). *Модельні навчальні програми*. <https://undip.org.ua/modelni-navchalni-prohramy-dlia-5-6-klasiv/>
- Інститут педагогіки НАПН України. (n.d. b). *Підручники*. <https://undip.org.ua/to-teachers/textbooks/>
- Інститут проблем виховання НАПН України. (2024, 7 жовтня). *Методичний вебінар «Дитина дошкільного віку в світі цифрових технологій (воркшоп)»*. <https://ipv.org.ua/2024/workshop-02-10-2024/>
- Інститут професійної освіти НАПН України (n.d. a). *Заходи*. <https://ivet.edu.ua/zahody/>
- Інститут професійної освіти НАПН України (n.d.). *Всеукраїнський конкурс на кращий електронний освітній матеріал або ресурс «Планета ІТ»*. <https://ivet.edu.ua/planeta-it/>
- Інститут спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України. (2024a, 3 березня). *Стратегічна сесія з розробки Концепції трансформації спеціальної освіти*. <https://ispukr.org.ua/?p=11515>
- Інститут спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України. (2024b, 29 лютого). *Комплект модельних навчальних програм для спеціальних закладів для дітей з порушеннями інтелектуального розвитку помірного та тяжкого ступеня (9 програм)*. <https://ispukr.org.ua/?p=11498>
- Карамушка, Л. (2024). Тренінг розвитку продуктивних копінг-стратегій в контексті забезпечення психологічного здоров'я та благополуччя освітнього персоналу в умовах війни. *Організаційна психологія, економічна психологія*, 31(1), 23-39. <https://doi.org/10.31108/2.2024.1.31.2>
- Карамушка, Л.М. (ред.), Креденцер, О.В., & Терещенко, К.В. (2024). *Технології забезпечення психічного здоров'я та благополуччя освітнього персоналу в умовах війни та післявоєнного відновлення*: монографія. Київ: Інститут психології імені Г.С. Костюка НАПН України, 288 с.

- Карамушка, Л.М., & Снігур, Ю.С. (2024). *Психологія вибору копінг-стратегії керівниками освітніх організацій*: монографія. Київ: Інститут психології імені Г.С. Костюка НАПН України.
- Кравчина, О.Є. (2024). *Інформаційний бюлетень №6, Методики оцінки ефективності використання цифрових інструментів у навчальному процесі*. Київ: Інститут цифровізації змісту освіти НАПН України, <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/742508/>
- Кремень, В.Г. (2024). Модернізація мережі, укрупнення закладів вищої освіти — ключове завдання Стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2022-2032 роки: За матеріалами виступу на круглому столі «Стратегія розвитку вищої освіти України в умовах надзвичайних ситуацій та криз воєнного стану. Розбудова мережі закладів вищої освіти України», 23 вересня 2024 р. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*, 6(2), 1-4. <https://doi.org/10.37472/v.naes.2024.6212>
- Кремень, В.Г., Луговий, В.І., Саух, П.Ю., Слюсаренко, О.М., & Таланова, Ж.В. (2024). *Мережа державних закладів вищої освіти України: аналіз ефективності та конкурентоспроможності*: препринт (аналітичні матеріали). Київ: НАПН України, <https://doi.org/10.37472/NAES-INED-2024>
- Лаврінченко, О.А. (2024). *Розвиток педагогічної майстерності викладачів закладів вищої освіти в цифровому освітньому середовищі у повоєнний час*. Київ: Вид-во ТОВ «Юрка Любченка», <http://surl.li/rdqhgpr>
- Луговий, В.І. (2024а). Науковий і методичний супровід розвитку університетів світового класу: фундаментальні результати Інституту вищої освіти НАПН України для функціонування і розвитку закладів вищої освіти: За матеріалами наукової доповіді на спільному засіданні Президії Національної академії педагогічних наук України та Вченої ради Сумського державного університету, 21 березня 2024 р. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*, 6(1), 1-8. <https://doi.org/10.37472/v.naes.2024.6108>
- Луговий, В.І. (2024б). Мережа закладів вищої освіти України: стан і перспективи. За матеріалами наукової доповіді на круглому столі «Стратегія розвитку вищої освіти України в умовах надзвичайних ситуацій та криз воєнного стану. Розбудова мережі закладів вищої освіти України», 23 вересня 2024 р. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*, 6(2), 1-7. <https://doi.org/10.37472/v.naes.2024.6213>
- Ляшенко, О.І. (2024). Профільна середня освіта для нової української школи: Наукова доповідь на методологічному семінарі «Профільна середня освіта: виклики і шляхи реалізації», 4 квітня 2024 р. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*, 6(1), 1-5. <https://doi.org/10.37472/v.naes.2024.6105>
- Малицька, І.Д. (2024). *Інформаційний бюлетень №5, Підтримка Європейським Союзом цифровізації систем освіти країн Європи*. Київ: Інститут цифровізації змісту освіти НАПН України, <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/742526/>
- Мар'єнко, М.В. (2024). Добір сервісів штучного інтелекту для використання у навчанні природничо-математичних предметів у закладах загальної середньої освіти. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*, (214), 256-261. <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2024-1-214-256-261>
- Міністерство освіти і науки України. (2024, 10 вересня). *Опубліковано методичні рекомендації щодо викладання навчальних предметів / інтегрованих курсів у школах*. surl.li/axqfmk
- Міністерство освіти і науки України. (2024, 2 серпня). *Про затвердження рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання* (1093). https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/92715/
- Міністерство освіти і науки України. (2024, 25 травня). *Інструктивно-методичні рекомендації щодо запровадження та використання технологій штучного інтелекту в закладах загальної середньої освіти*. surl.li/eqkanc
- Міністерство освіти і науки України. (2024, 30 липня). *Про затвердження концептуальних засад реформування історичної освіти в системі загальної середньої освіти* (1072). surl.li/kggarq
- Міністерство освіти і науки України. (2024, 4 вересня). *Методичні рекомендації щодо запровадження безбар'єрності освітніх послуг у закладах дошкільної освіти з урахуванням потреб людей з порушеннями мови, слуху, комунікації, руху, батьків із дітьми, людьми старшого віку та інших суспільних груп*. <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/uploads/public/66d/850/0f5/66d8500f5d232894940546.pdf>
- Міністерство освіти і науки України. (2024, 9 серпня). *Про внесення змін до Типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти* (1120). <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/programy-5-9-klas/2024/09.08.2024/typova-osvitnya-prohrama-dlya-5-9-klasiv-zzso-1120-vid-09082024.pdf>
- Міністерство освіти і науки України. (2024, 27 червня). *Завершено проєкт із забезпечення безперервності дошкільної освіти в умовах кризи*. <https://mon.gov.ua/news/zaversheno-proiekt-iz-zabezpechennia-bezperernosti-doshkilnoi-osvity-v-umovakh-kryzy>
- Міністерство освіти і науки України. (2024, 9 жовтня). *Про реалізацію інноваційного освітнього проєкту на всеукраїнському рівні за темою «Науково-методичне забезпечення STEM-освіти в закладах освіти» у вересні 2024 – грудні 2027 років* (1438). surl.li/ldzmtg
- Найдьонова, Л.А. (2024). Медіатравма у складі травматизації війною: доказові поради щодо здорового медіаспоживання. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*, 6(1), 1-6. <https://doi.org/10.37472/v.naes.2024.6138>
- Національна академія педагогічних наук України. (2024а). *Програма спільної діяльності Міністерства освіти і науки України та Національної академії педагогічних наук України на 2024-2026 рр*. https://naps.gov.ua/uploads/files/sod/2024/mon-naps_2024-2026.pdf

- Національна академія педагогічних наук України. (2024b, 2 вересня). *Концепція розвитку відкритої науки в НАПН України на 2024-2030 роки*. <https://naps.gov.ua/ua/press/announcements/3373/>
- Національна академія педагогічних наук України. (2024c, 19 листопада). *Програма спільної діяльності МОН України і НАПН України на 2024-2026 роки: результати виконання у 2024 році*. <https://naps.gov.ua/ua/press/releases/3446/>
- Носенко, Ю.Г. (ред.). (2024). *Імерсивні технології в освіті*: збірник матеріалів IV Міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 30 квітня 2024 р. Київ: ІЦО НАПН України, 211 с. <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/742688/>
- НУШ. (2024a, 1 липня). *Матеріали дослідження «Нова українська школа в 5-6-х класах»: виклики впровадження» тепер доступні англійською: де подивитися й завантажити*. <https://nus.org.ua/news/materialy-doslidzhennya-nova-ukrayinska-shkola-v-5-6-h-klasah-vyklyky-vprovadzheniya-teper-dostupni-anglijskoju-de-podyvytysya-j-zavantazhyty1/>
- НУШ. (2024b, 23 травня). *Оновлена програма «Захисту України»: які модулі вивчатимуть учні 10 і 11 класів*. <https://nus.org.ua/news/onovlena-programa-zahystu-ukrayiny-yaki-moduli-vyvchatymut-uchni-10-i-11-klasiv/>
- Овчарук, О.В. (ред.). (2024a). *Цифрова компетентність вчителя нової української школи: 2024: інновації в умовах змін*: монографія Київ: Інститут цифровізації змісту освіти НАПН України, 268 с., <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/741602/>
- Овчарук, О.В. (ред.). (2024b). *Цифрова компетентність вчителя нової української школи: 2024: інновації в умовах змін*: препринт. Київ: Інститут цифровізації змісту освіти НАПН України, 260 с., <https://lib.iitta.gov.ua/740746>
- Овчарук, О.В., Заярна, І.С., Шиненко, М.А. & Коваленко, В.М. (2024). *Інформаційний бюлетень №1, Штучний інтелект: найкращі інструменти для оптимізації процесу навчання в школі*. Київ: Інститут цифровізації змісту освіти НАПН України, <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/740061/>
- Панок, В.Г. (наук.ред.), Мороз, Р.А., Каменщук, Т.Д., Ткачук, І.І., Романовська, Д.Д., Предко, В.В. & Якимчук, Г.В. (2024a). *Програма тематичного спецкурсу з методики інтерв'язійної підтримки практичних психологів, які здійснюють постковідну соціально-психологічну реабілітацію учасників освітнього процесу*. Київ: УНМЦ практичної психології і соціальної роботи НАПН України, 53 с., <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/743114/>
- Панок, В.Г. (наук.ред.), Романовська, Д.Д., Ткачук, І.І., Предко, В.В., Мороз, Р.А., Каменщук, Т.Д., & Якимчук, Г.В. (2024b). *Програма підвищення кваліфікації практичних психологів з навчання методикам і технологіям постковідної соціально-психологічної реабілітації учасників освітнього процесу*. Київ: УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 84 с., <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/743115/>
- Петренко, Л.М., Кучерявий, О.Г., & Лаврінченко, О.А. (2024). *Теоретичні і методичні засади підготовки майбутнього викладача закладу вищої педагогічної освіти до професійної діяльності в умовах цифровізації суспільства*. Київ: Вид-во ТОВ «Юрка Любченка».
- Петренко, Л.М., Кучерявий, О.Г., Лаврінченко, О.А., Тринус, О.В., & Козубцов, І.М. (2024). *Цифровий супровід професійної підготовки майбутніх викладачів у воєнний та повоєнний час*. Київ: Вид-во ТОВ «Юрка Любченка»
- Петренко, Л.М., & Султанова, Л.Ю. (2024). *Підготовка викладача закладу вищої педагогічної освіти до цифрової безпеки у повоєнний час*: методичні рекомендації. Київ: Вид-во ТОВ «Юрка Любченка, <http://surl.li/rdqhgpr>
- Пригодій, М.А. (2024). Реалізація профільної середньої освіти професійного спрямування у закладах професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти: Наукова доповідь на пленарному засіданні методологічного семінару «Профільна середня освіта: виклики і шляхи реалізації», 4 квітня 2024 р. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*, 6(1), 1-6. <https://doi.org/10.37472/v.naes.2024.6112>
- Проек «Взаємодія». (2023). *Головна*. <https://sites.google.com/view/vzaemodia2023/проект-вго-апдо-юнісеф?authuser=0>
- Пятничук, Т.В., Гоменюк, Д.В., & Заславська, С.І. (2024). *Збірник освітніх кейсів з енергоефективності та безпеки праці в повоєнному будівництві*: практичний посібник. Київ: ІПО НАПН України, <https://ivet.edu.ua/12958/novi-vydannya-4/>
- Радкевич, В.О. (2024). Науково-методичне забезпечення професійної і фахової передвищої освіти в умовах воєнного стану: За результатами наукової доповіді на XVII Всеукраїнській науково-практичній конференції, 26 лютого – 7 березня 2024 р. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*, 6 (1), 1-14. <https://doi.org/10.37472/v.naes.2024.6110>
- Радкевич, В.О. (ред.), Кравець, С.Г. (ред.), Попова, В.В. Чепуренко, Я.О., & Крячко, В.І. (2024). *Механізми державно-приватного партнерства у сфері професійної (професійно-технічної) освіти у повоєнний час*: методичні рекомендації. Київ: Інститут професійної освіти НАПН України, <https://ivet.edu.ua/12974/novi-vydannya-5/>
- Радомський, І.П. (2024). *Андрогогічні засади професійного розвитку викладача вищої школи*: навчальна програма. Київ: Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України. 33 с., <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/740721>
- Сердюк, Л.З., Данилюк, І.В., Чиханцова, О.А., Турбан, В.В., Володарська, Н.Д., Яворська-Ветрова, І.В., Чайка, Г.В., Дригус, М.Т., & Каплуненко, Я.Ю. (2024) *Психологічні технології сприяння позитивному психічному здоров'ю різних верств населення України в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення*: практичний посібник. Київ: Інститут психології імені Г.С.Костюка НАПН України, <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/742839/>
- Соломаха, С.О. (2024). *Зміст психолого-педагогічної підготовки майбутніх викладачів у закладах вищої педагогічної освіти*: методичні рекомендації. Київ: ІПООД імені Івана Зязюна НАПН України
- Сороко, Н.В., & Шимон, О.М. (2024). *Інформаційний бюлетень №3, Інформаційно-комунікаційні тех-*

- нології для організації та підтримки STEAM-проектів у закладах загальної освіти. Київ: Інститут цифровізації змісту освіти НАПН України, <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/740255/>
- Терещенко, К. (2024). Тренінг розвитку комунікативного потенціалу в контексті забезпечення психологічного здоров'я та благополуччя освітнього персоналу в умовах війни. *Організаційна психологія. економічна психологія*, 32(2), 96-107. <https://doi.org/10.31108/2.2024.2.32.8>
- Тітова, О.А. (2024). Результати констатувального етапу експериментальної роботи «Теоретичні і методичні основи розвитку професійної компетентності педагогічних працівників фахових коледжів в умовах пандемії, воєнного та повоєнного часу»: Наукова доповідь на засіданні вченої ради Інституту професійної освіти НАПН України 18 березня 2024 р. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*, 6(1), 1-11. <https://doi.org/10.37472/v.naes.2024.6118>
- Топузов, О.М. (2024). *Освітня сфера України: національні пріоритети, проблеми і перспективи*: монографія. Серія «Наукова школа». Київ: Педагогічна думка, 208 с., https://undip.org.ua/wp-content/uploads/2024/09/Topuzov_2024_.pdf
- Топузов, О.М. (ред.), & Засекіна, Т.М. (ред.). (2024). *Загальна середня освіта України в умовах воєнно-го стану та відбудови: упроваджуємо базове предметне навчання в 7 класі: методичний порадник науковців Інституту педагогіки НАПН України до початку нового 2024-2025 навчального року*: методичні рекомендації. Київ: Педагогічна думка, 171 с., <https://undip.org.ua/wp-content/uploads/2024/09/Zahalno-serednia-osvita5-1.pdf>
- Шишкіна, М.П., & Коваленко, В.В. (2024). Про хід та результати досліджень, проведених в Інституті цифровізації освіти НАПН України, щодо використання штучного інтелекту в середній освіті: За матеріалами наукової доповіді на засіданні Президії Національної академії педагогічних наук України, 17 жовтня 2024 р. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*, 6(2), 1-6. <https://doi.org/10.37472/v.naes.2024.6217>
- FOD UMO NAPN. (2024, 19 квітня). *Професійна трансформація методистів в умовах реформ НУШ* [Відео]. YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=uS4IRakaZ_E
- MON UKRAINE. (2024, 3 квітня). *Форум «Реформування старшої профільної середньої освіти (академічні ліцеї)»* [Відео]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=1NLP-R7b-bl&t=10s>

ON PERFORMING IN 2024 OF THE JOINT ACTIVITIES PROGRAM OF THE MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE AND THE NATIONAL ACADEMY OF EDUCATIONAL SCIENCES OF UKRAINE FOR 2024-2026

According to the results of scientific report at the meeting of the Presidium of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine, November 19, 2024

Vasyl Kremen

DSc in Philosophy, Professor, Full Member (Academician) of NAS of Ukraine and NAES of Ukraine, President, National Academy of Educational Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine

Volodymyr Lugovyi

DSc in Pedagogy, Professor, Full Member (Academician) of NAES of Ukraine, First Vice-President, National Academy of Educational Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine

Oleh Topuzov

DSc in Pedagogy, Professor, Full Member (Academician) of NAES of Ukraine, Vice-President, National Academy of Educational Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine

Iryna Reheilo

DSc in Pedagogy, Senior Researcher, Head of the Scientific and Organisational Department, National Academy of Educational Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine

Abstract. *The article presents the main results of the implementation in 2024 of the Programme of Joint Activities of the Ministry of Education and Science of Ukraine and the National Academy of Educational Sciences of Ukraine for 2024-2026, which were discussed at a meeting of the Presidium of NAES of Ukraine.*

The Programme of Joint Activities of the Ministry of Education and Science of Ukraine and NAES of Ukraine for 2024-2026 was signed on 2 April 2024 by Minister O. Lisovyi and President of NAES of Ukraine V. Kremen and approved by Order of NAES of Ukraine of 2 April 2024. The new Programme envisages the implementation of 111 activities aimed at addressing the urgent tasks of reforming national education in the following nine areas: 'General Problems of Educational Space Development', 'Accessible and Quality Preschool Education', 'New Ukrainian School', 'Out-of-school Education', 'Modern Vocational (Vocational and Technical) and Professional Higher Education', 'Quality Higher Education and Development of Adult Education', 'Development of Science and Innovation', 'Digitalisation of Education' and 'Psychological Support of Education'. At the initiative of the Directorate of School Education of the Ministry of Education and Science of Ukraine, the new Programme was supplemented with a separate section on 'Out-of-school education'.

The article highlights the most important results of the Programme's implementation to address urgent tasks in the field of education, pedagogy and psychology under martial law and post-war recovery in close cooperation between

the specialists of the Ministry of Education and Science of Ukraine and researchers of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine. In particular, in 2024, the academy's scholars were actively involved in the development, discussion, submission of proposals and comments to legislative and regulatory acts in the field of education; ensuring the development of general secondary and specialised education; ensuring the barrier-free provision of educational services; preparation of practical educational materials for vocational education; justification of the use of rating and classification mechanisms for optimising the network of higher education institutions, etc.

Keywords: *Joint Activity Programme; Ministry of Education and Science of Ukraine; National Academy of Educational Sciences of Ukraine; science; education; pedagogy; psychology; scientific and methodical support of education; innovative person development; martial law; post-war recovery.*

Дата публікації: 24 листопада 2024 р.